

ETHOS – yleiseurooppalaisen asunnottomuuden muodot

Asunnottomuus eli kodittomuus on Euroopan alueella keskeisimpiä yhteiskunnallisia ongelmia, joihin EU:n Sosiaaliturvan ja sosiaalisen osallisuuden edistämisen strategiassa keskitytään. Asunnottomuuden ehkäisy ja asunnottomien uudelleenasettaminen edellyttävät käsitystä asunnottomuuden syistä. Lisäksi tarvitaan asunnottomuuden laajaa ja täsmällistä määrittelyä.

FEANTSA (Euroopan asunnottomuustoimijoiden kattojärjestö) on kehittänyt asunnottomuuden muotojen ETHOS-luokittelun.

ETHOS-luokittelussa ”koti” jakautuu tilalliseen, sosiaaliseen ja lailliseen osa-alueeseen, joissa esiintyvät puutteet määrittelevät asunnottomuuden muodon. *Tilallinen osa-alue* kuvaa kansallisten laatusuosituksen mukaista asuntoa, johon henkilöllä ja hänen perheellään on yksinoikeus.

Sosiaalinen osa-alue kuvaa mahdollisuutta yksityisyyteen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen. Kolmas osa-alue kuvaa *asumisoikeuden laillisia perusteita*. Näiden osa-alueiden pohjalta ETHOS-luokittelussa rakentuu neljä asunnottomuuden perusmuotoa: katuasunnottomuus, asunnottomuus, asunnottomuusuhan alaisuus ja puutteelliset asumisolosuhteet. Mainitut neljä asunnottomuuden perusmuotoa jakautuvat 13:sta asunnottomuuden toiminnalliseen määritelmään, joissa on luokiteltu tarkemmin asunnottomien henkilöiden olosuhteet.

ETHOS-luokittelua voidaan käyttää apuna esimerkiksi asunnottomuusongelmaa kartoittaessa ja kehittämis-, seuranta- ja arviointikäytännöissä sekä poliittisen päätöksenteon jäsentämisessä.

	Toiminnallinen määritelmä	Asuinolosuhteet	Kuvaus	
Katuasunnottomuus	1 Kadulla nukkuvat	1.1 Julkiset tilat, taivasalla	Kaduilla eläminen, ei asuintilaksi määriteltävää suojaa	
	2 Ensisuojissa yöpyvät	2.1 Ensisuoja	Vailla vakituista asuinpaikkaa, yömajoissa ja ensisuojissa yöpyminen	
Asunnottomuus	3 Asumispalveluita käyttävät	3.1 Asuntola 3.2 Tilapäismajoitus 3.3 Tuettu tilapäinen asuminen	Majoitus tarkoitettu tilapäiseksi	
	4 Naisten turvakodeissa asuvat	4.1 Naisten turvakodit	Perheväkivallan vuoksi tilapäisesti turvakodeissa asuvat naiset	
	5 Maahanmuuttajien majoituksessa asuvat	5.1 Vastaanottokeskus 5.2 Siirtotyöläisten asuminen	Vastaanottokeskuksissa tai tilapäismajoituksessa maahanmuuttajan asemansa vuoksi asuvat	
	6 Laitoksista vapautuvat	6.1 Rangaistuslaitos (vankilat) 6.2 Hoitolaitos (*) 6.3 Lastenkoti	Vapautuessa ei asuntoa tiedossa Asunnon puutteen vuoksi laitoksessa viiptyvät Täysi-ikäistyessä ei asuntoa tiedossa	
	7 Pitkäaikaista tukea saavat asunnottomat	7.1 Hoitokoti ikääntyneille asunnottomille 7.2 Tuettu asuminen entisille asunnottomille	Pitkäaikainen tukiasuminen entisille asunnottomille	
	Asunnottomuusuhan alainen	8 Epävarmoissa asuinolosuhteissa elävät	8.1 Tilapäinen asuminen sukulaisten ja tuttavien luona 8.2 Ei laillista (ali)vuokralaisasemaa 8.3 Laiton maankäyttö	Normaali asunto, poikkeuksellinen olinpaikka asuntopulan vuoksi Asunnossa majoittuminen laittomasti ja/tai ilman vuokrasopimusta Maankäyttö ilman laillista oikeutta
		9 Häätöuhan alla elävät	9.1 Lainmääräys pantu täytäntöön (vuokra-asunto) 9.2 Haltuun otettu (omistusasunto)	Häätömääräys pantu täytäntöön Kiinnityksenhaltijalla oikeus haltuunottoon
10 Väkivallan uhan alla elävät		10.1 Poliisille tehdyt ilmoitukset	Poliisin tarjoama turvapaikka perheväkivallan uhrien turvallisuuden takaamiseksi	
Puutteelliset asuinolosuhteet	11 Tilapäisissä tai epätyypillisissä rakennuksissa asuvat	11.1 Asuntoauto, -vaunu tms. 11.2 Epätyypillinen asuinrakennus 11.3 Tilapäiset rakenteet	Ei tarkoitettu vakituiseksi asunnoksi Hätävaraksi tehty suojajäsen tai hökkeli Puolivakituisesti rakennettu majoitus	
	12 Asumiskelvottomissa rakennuksissa majoittuvat	12.1 Asumiseen soveltumaton rakennus	Kansallisen lainsäädännön mukaan asumiskelvottomaksi luokiteltava rakennus	
	13 Äärimmäinen tilanahtaus	13.1 Korkein kansallinen tilanpuutteen muoto	Ei täytä lainsäädännön tai kansallisten standardien neliömääriä tai niihin sopimatonta asunnon käyttötapa	

Huomaa: lyhytaikainen majoittuminen määritellään yleensä alle vuoden mittaiseksi, pitkäaikainen majoittuminen yli vuoden kestäväksi. Tämä määritelmä on yhteensopiva UNECE / EUROSTAT:n raportin (2006) suositusten kanssa.

(*) Sisältää huumeuskuntoutuslaitokset, psykiatriset hoitolaitokset jne.

Lisätietoja FEANTSA:n asunnottomuuden tilastollisista määritelmistä löydät osoitteesta www.feantsa.org
FEANTSA saa taloudellista tukea Euroopan komissiolta. Tässä esitetyt näkemykset ovat tekijän tai tekijöiden, eikä komissio vastaa tässä tarjotun tiedon käytöstä.

FEANTSA

European Federation of National Associations Working with the Homeless AISBL
Fédération Européenne d'Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri AISBL

FI

194, Chaussée de Louvain n 1210 Brussels n Belgium n Tel.: +32 2 538 66 69 n Fax: +32 2 539 41 74 n ethos@feantsa.org n www.feantsa.org